

بررسی و ارزیابی سرانه مصرف آبزیان و ارزیابی موانع و راهکارهای توسعه مصرف

در استان مرکزی

شهرام دادگر*، سید داود حاجی میرحیمی، مهرداد تیموری

اعضای هیأت علمی مرکز آموزش عالی امام خمینی (ره)

shdadgar@ifro.ir

هدف اصلی این تحقیق تعیین و تحلیل میزان مصرف آبزیان در مناطق شهری و روستایی استان مرکزی است. برای دستیابی به اهداف تحقیق از روش پیمایشی استفاده گردید و ابزار اصلی تحقیق پرسشنامه محقق ساخته می‌باشد. پرسشنامه‌ها با مراجعه حضوری به هریک از نمونه‌های تحقیق (خانوارهای شهری و روستایی) تکمیل گردید. با روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای تصادفی تعداد ۲۵۲۵ نفر در نمونه آماری قرار گرفتند. در اولین مرحله بصورت تمام شماری شهرها انتخاب شدند (۱۲ شهر: آشتیان، اراک، تفریش، خمین، محلات، ساوه، شازند، دلجان، کمیجان، فراهان، خنداب، زرنديه). در دومین مرحله به نسبت حجم خانوارهای شهری، فراوانی نمونه مورد نظر در هر شهر تعیین شده است. در این تحقیق ۱۴۵۵ نفر در مناطق شهری و ۱۰۷۰ نفر در مناطق روستایی مورد مطالعه قرار گرفتند. در این تحقیق برای برآورد متوسط میزان مصرف آبزیان از فرمول استاندارد استفاده گردید. نتایج نشان داد که میانگین سرانه مصرف کل استان ۵/۸۱ کیلوگرم، در مناطق شهری ۶/۷۰ کیلوگرم و در مناطق روستایی ۴/۶۲ کیلوگرم در سال است. از طرفی، گرانی و نبود بازار خرید محلی نزدیک محل کار و سکونت از مهمترین مشکلات و تنگناهای مصرف به شمار می‌رود. همچنین، میزان رضایت از قیمت و تنوع آبزیان موجود در بازار کمتر از حد متوسط می‌باشد (۲/۲ و ۲/۶۲ از ۵). نتایج آزمون رگرسیون نیز نشان داد که پنج متغیر تحصیلات، تعداد اعضای خانوار، قیمت، میزان درآمد و میزان آشنایی با پخت آبزیان بیش از ۵۷ درصد تغییرات میزان مصرف آبزیان را تبیین نموده‌اند ($R^2=0.57$). در پایان پیشنهاد شده است که برنامه ریزی برای افزایش سطح اطلاعات و فرهنگ عمومی، تنوع بخشی به روش‌ها و برنامه‌های ترویج و اشاعه مصرف ماهی، گسترش مراکز توزیع و تولید ماهی و کمک به فعالیت تعاونی‌ها و اتحادیه در عرصه بازاریابی آبزیان و اتخاذ سیاستهای حمایتی از جامعه صیادی برای ارتقاء سطح رفاه اجتماعی ایشان و نهایتاً کاهش قیمت آبزیان، مورد توجه برنامه ریزان توسعه مصرف آبزیان و سلامت اجتماعی قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: سرانه مصرف، آبزیان، استان مرکزی، خانوار شهری، خانوار روستایی.